РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието, младежта и науката
Регионален инспекторат по образованието - Пловдив

Общински кръг на олимпиадата по история и цивилизация
изпитен вариант по учебната програма за XI клас -20 декември 2012 година

Уважаеми ученици,

При работата върху задачите пишете със **син** химикал. Верните отговори отбелязвайте със знака **X**
Ако допуснете грешка при попълването на отговорите можете да поставите грешния отговор в скоби.
По време на олимпиадата не може да ползвате допълнителни помагала или пособия, освен предоставената Ви бланка. Продължителността на изпита е **четири** астрономически часа, през които трябва **да работите по всички задачи**. За областния кръг се класират ученици получили **не по-малко** от **75 точки**.

Желаем Ви успех в олимпиадата по история!

ЗАДАЧИ:

1. Кой етап от славянското заселване върху териториите на Византия отразяват следните данни: *„Те преминаха стремително цяла Елада, Солунската област и цяла Тракия и покориха много градове и крепости. Те ... станаха господари на земята ... уседнаха на нея ... като на своя собствена ..."*

А) трайното заселване през втората половина на VI в.;

Б) набезите през V в.;

В) създаването на временни обединения на север от Балкана;

Г) общите нападения на славяни и авари срещу Константинопол.

2. При управлението на хан Телериг:

А) се разразяват остри династични борби за българския престол;

Б) започва вътрешната стабилизация на българската държава;

В) въстават славянските племена тимочани, браничевци и абодрити;

Г) византийците търпят поражение при крепостта Маркели.

3. Посочете <u>НЕВЯРНОТО</u> твърдение относно последиците от славянското заселване на Балканите през VI-VII в.:

А) В хода на нашествията военно-племенните съюзи на славяните се разпадат;

Б) Разрушени са ценни паметници на римо-византийската цивилизация на Балканския полуостров;

В) Настъпват демографски промени в населението на Балканския полуостров;

Г) Ускорява се разпадането на родово-племенната уредба и се утвърждава частната собственост сред славяните.

4. Посочете <u>НЕВЯРНОТО</u> твърдение относно международните отношения в Европа в средата на IX в.:

А) Противоречието и съперничеството между Рим и Константинопол се изострят поради стремежа им за църковно надмощие над християнизиращия се славянски свят;

Б) Отношенията между България и Византия са изострени заради включването на славянските племена от Македония и Родопската област в пределите на българската държава;

В) Немското кралство осъществява политическа и църковна експанзия към среднодунавските славяни, което противоречи на амбициите на България

Г) През 852 г. настъпва обрат в българо-немските отношения и двете държави сключват съюз, насочен срещу Великоморавия

5. Посочете <u>НЕВЯРНОТО</u> твърдение относно причините за приемане на християнството за държавна религия в България.

А) Този акт се налага по държавнически съображения - необходимостта от политическа и културна интеграция на България с останалия европейски свят;

Б) Налагането на християнството за държавна религия е необходимо, за да се ускори процесът на сливане на славяни и българи в една етническа общност, което според тогавашните представи е условие за силна държава;

В) Християнството трябва да реши окончателно проблема за господството на българите над славяните;

Г) Християнството трябва да даде нови аргументи на самодържавния принцип в статута на владетеля.

6. Кое от следните твърдения <u>НЕ</u> съответства на историческия смисъл на дейността на Кирил и Методий и **техните ученици в България:**

А) Значително се разширява византийското политическо влияние в България;

Б) Дейността им има решаващо значение за формиране на българската средновековна народност и култура;

В) С дейността си те съдействат за включване на българите в тогавашната европейска цивилизация;

Г) Благодарение на тяхната мисионерска дейност България се превръща в първия духовен вожд на славянството.

7. Поводът за прекъсване на "Дълбокия мир" с Византия и навлизане на войските на цар Симеон в Тракия в 894 г. е:

А) Византийската намеса в българските църковни дела;

Б) Преместването на тържището на българските търговци от Цариград в Солун;

В) Нахлуване на маджари в българските земи;

Г) Отказът на Византия да признае царската титла на българския владетел.

8. В коя група са представени постижения на българската култура, създадени в епохата на Златния век:

А) Кръглата златната църква в Преслав; Голямата базилика в Плиска; иконата на Теодор Стратилат; „Небеса" на Йоан Екзарх;

Б) Преславската керамика; „Беседа против богомилите" на презвитер Козма; Симеоновия дворец в Преслав; „Азбучна молитва" на Константин Преславски;

В) „Сказание за буквите" на Черноризец Храбър; Кръглата златна църва в Преслав; Преславското съкровище; иконата на Теодор Стратилат;

Г) „Учително евангелие" на Константин Преславски; Голямата базилика в Плиска; Преславската керамика; „Шестоднев" на Йоан Екзарх.

9. Представеният по-долу откъс е от:

„През лето 6523 от сътворението на света обнови се тази крепост, зидана и правена от Йоан, самодържец български, с помощта и с молитвите на пресветата Владичица, наша Богородица, и чрез застъпничеството на дванадесетте върховни апостоли. Тази крепост бе направена за убежище и за спасение, и за живота на българите…."

9.1 А) Търновски надпис; **Б)** Битолски надпис; **В**) Чаталарския надпис; **Г)** надписа от Филипи

и негов автор е:

9.2 А) цар Иван Владислав; **Б)** хан Омуртаг; **В)** хан Крум; **Г)** цар Самуил.

10. Конкретният повод за избухването на въстанието на Асен и Петър през 1185г. е:
А) Налагане на нов данък над българите скотовъдци;
Б) Мълвата, че св. Димитър Солунски е напуснал превзетия от норманите Солун и е дошъл да закриля Търново;
В) Грубото отношение на император Исак II Ангел към българските боляри Асен и Петър и отказът му да ги зачисли на византийска служба;
Г) И трите различни събития, които въздействат за бързо нарастване на недоволството от византийското управление.

11. Според подписания през 1202г. договор между България и Византия:
А) Империята признава царския титул на българския владетел;
Б) Българската архиепископия е повишена в ранг патриаршия;
В) Византия признава всички териториални завоевания на цар Калоян;
Г) Сключен е съюз, насочен срещу латинците.

12*. „Кардинал Лъв донесе със себе си корона и като я благослови, постави я на главата на моето царство и в ръцете ми даде скиптър и знаме и благослови пресветия патриарх на моето царство и на цяла България...“*
А) Сключването на църковна уния между папа Инокентий III и цар Калоян;
Б) Подписването на мирен договор между България и Византия през 927 г.;
В) Преминаването на България към римокатолическата църква при княз Борис I;
Г) Възстановяването на Българската патриаршия на събора в Лампсак.

13.Развитието на бългрската държава през втората половина на XIII век се характеризира с:
А) вътрешнополитическа и икономическа стабилност;
Б) военни успехи и голямо териториално разширение на българските граници;
В) утвърждаването на България като най-авторитетната държава на Балканския полуостров;
Г) вътрешнополитическа криза и упадък на България.

14. Кое от посочените твърдения НЕ характеризира политиката на цар Иван Александър:
А) Предоставя на Иван Срацимир управлението на Видинската област;
Б) Води последната българо- византийска война;
В) Държавата запазва териториалната си цялост;
Г) Политиката му води до отказ от български претенции за македонските земи.

15. Посочете в коя битка балканските владетели се обединяват и нанасят първото тежко поражение на османските нашественици:
А) Битката при Черномен - 1371 г., под ръководството на Вълкашин и Углеша;
Б) Битката при Плочник - 1387 г., под ръководството на княз Лазар;
В) Битката при Никопол - 1396 г., , под ръководството на крал Сигизмунд;
Г) Битката при Косово поле - 1389 г., под ръководството на княз Лазар

16. Посочете група, в която са представени религиозни учения, преследвани от българската християнската църква през Средновековието:
А) богомилство, отшелничество, учение на жидовстващите;
Б) исихазъм, богомилство, варлаамитство;
В) учение на жидовстващите, богомилство, адамитство;
Г) отшелничество, ваарламитство, адамитство.

17. Свържете битките със историческите личности, участвали в тях:

№	СЪБИТИЕ / ФАКТ	БУКВА	ЛИЧНОСТ
1	Битката при р. Скафида		**А)** имп. Василий II
2	Битката при р. Сперхей		**Б)** цар Иван Александър
3	Битката при Катасирти		**В)** Йоан Кантакузин
4	Битката при Версиникия		**Г)** имп. Исак II Ангел
5	Битката при Русокастро		**Д)** Гаврил Радомир
6	Битката при с. Ключ		**Е)** цар Теодор Светослав
7	Битката в Тревненския проход		**Ж)** Михаил I Рангаве
8	Битката при Перитор		**З)** цар Симеон

18. Посочете годините, в които са се случили дадените събития /факти и имената на историческите личности, свързани с тях:

№	СЪБИТИЕ / ФАКТ	ГОДИНА	ЛИЧНОСТ
1	Първото присъединяване на Пловдив към българската държава		
2	Първият средновековен търговски договор		
3	Провъзгласяването на българската архиепископия		
4	Антибогомилският събор в Търново		
5	Началото на първата икономическа война в Средновековието		
6	Спасяването на Европа от арабите		

19. Срещу всяко определение напишете понятието , което му съответства и дайте пример, който да го илюстрира:

№	ОПРЕДЕЛЕНИЕ	ПОНЯТИЕ	ПРИМЕР
1	Почитане на много богове		
2	Титла на първия помощник на хана или царя в управлението на ранносредновековна България		
3	Отличителни знаци, символи на владетелската власт		
4	Официален документ на царската канцелария, подпечатан със златен владетелски печат		
5	Название на даден народ или племе; народностно име		
6	Брак между представители на управляващи монархически семейства в две държави в името на добросъседските отношения		

20. След като определите принципа, по който се обединяват понятията, запишете в колоната в дясно излишното понятие от всяка група:

	понятия	принцип	излишно понятие
А)	авари, хуни, славяни, хазари, тюрки		
Б)	империя, епархия, княжество, царство, кралство		
В)	смоляни, севери, сагудати, утигури, ринхини		
Г)	хронология, епоха, хроника, период, век		
Д)	епископ, дякон, епириптарий, патриарх, архиепископ		

21. Посочете събитието, което се описва в историческия документ, годините,в които се случва и името на владетеля:

№	ОТКЪС ОТ ИСТОРИЧЕСКИЯ ДОКУМЕНТ	СЪБИТИЕ	ГОДИНА	ВЛАДЕТЕЛ на България
1	„ … Недоволни от това, неговите боляри разбунтували народа против него, за да го погубят. И тъй, колкото били в десетте комитата, те се събрали около двореца му. Но той, като призовал името Христово, потеглил с цялото множество. Царят наказал със смърт само петдесет и двама от болярите, които най-много бунтували народа против него, а на станалия народ позволил да си отиде невредим.”			
2	“Срещу Петър Българина се вдигнал брат му Иван заедно с други боляри на Симеон. След като били заловени, Иван бил подложен на бой и затворен в тъмница, а другите били подложени на необикновени наказания…”			
3	„А пък българите били направили от големи дървета страшна и непроходима преграда, подобно на стена. Прочее...българите наели срещу заплата авари и околните славянски племена, въоръжили по мъжки жените и нападнали ромеите, призори в събота на 23 юли, докато те още спели.”			
4	„ И след това излезе друг цар на име Гаган, а прозвището му беше Оделян, много красив. И този прие българското и гръцкото царство. И погуби в Кумида два града, които бяха оттатък морето. И създаде три града на българската земя: 1/ Червен; 2/Несебър; 3/Щип. И там царува 28 години, и беше посечен от другоплеменник на Овче поле.”			

22. Попълнете пропуснатата информация в текста:

А) *Религията на прабългарите е (1) ....., защото те почитат едно основно божество. Според нея от най-голяма сила са обладани кръвтта, човешката глава, мечът, конската опашка и др. – т.нар. (2) ..... Жрецът им се нарича (3)....., а храмът им – (4) ..... Прабългарите погребват мъртвците си чрез (5) .....*

Б) *В началото на XIIIв. политическата обстановка на Балканския полуостров се променя. През (1) .....г. рицарите от (2) ..... кръстоносен поход превземат столицата на Византия (3) ..... Създадена е (4) ..... империя и се обособяват три гръцки центъра: (5) ....., (6)..... ..... и (7).....*

В) *Решителната битка между България и Епир се случва през (1) .....г. в местността (2) ....., край днешния град (3) ..... . (4)..... претърпяват катастрофално поражение. В плен попада техният владетел (5) ..... В чест на тази победа българският владетел възстановява църквата (6) ..... .на брега на река (7) .....*

23. Напишете съвременното наименование на следните топоними:

А) река Вистула	
Б) Евксински понт	
В) Маркели	
Г) река Лаба	
Д) река Тича	
Е) Адрианопол	

24. Какво е представено на изображението и с кой период от средновековната българска история го свързвате:

№	ИЗОБРАЖЕНИЕ	НАИМЕНОВАНИЕ НА ИЗОБРАЖЕНИЕТО	ПЕРИОД ОТ СРЕДНОВЕКОВНАТА БЪЛГАРСКА ИСТОРИЯ Датировка чрез : (Период –езически, християнски; век или управление на владетел)
1			
2			
3			
4			

25. Анализирайте картата и попълнете информацията по-долу:

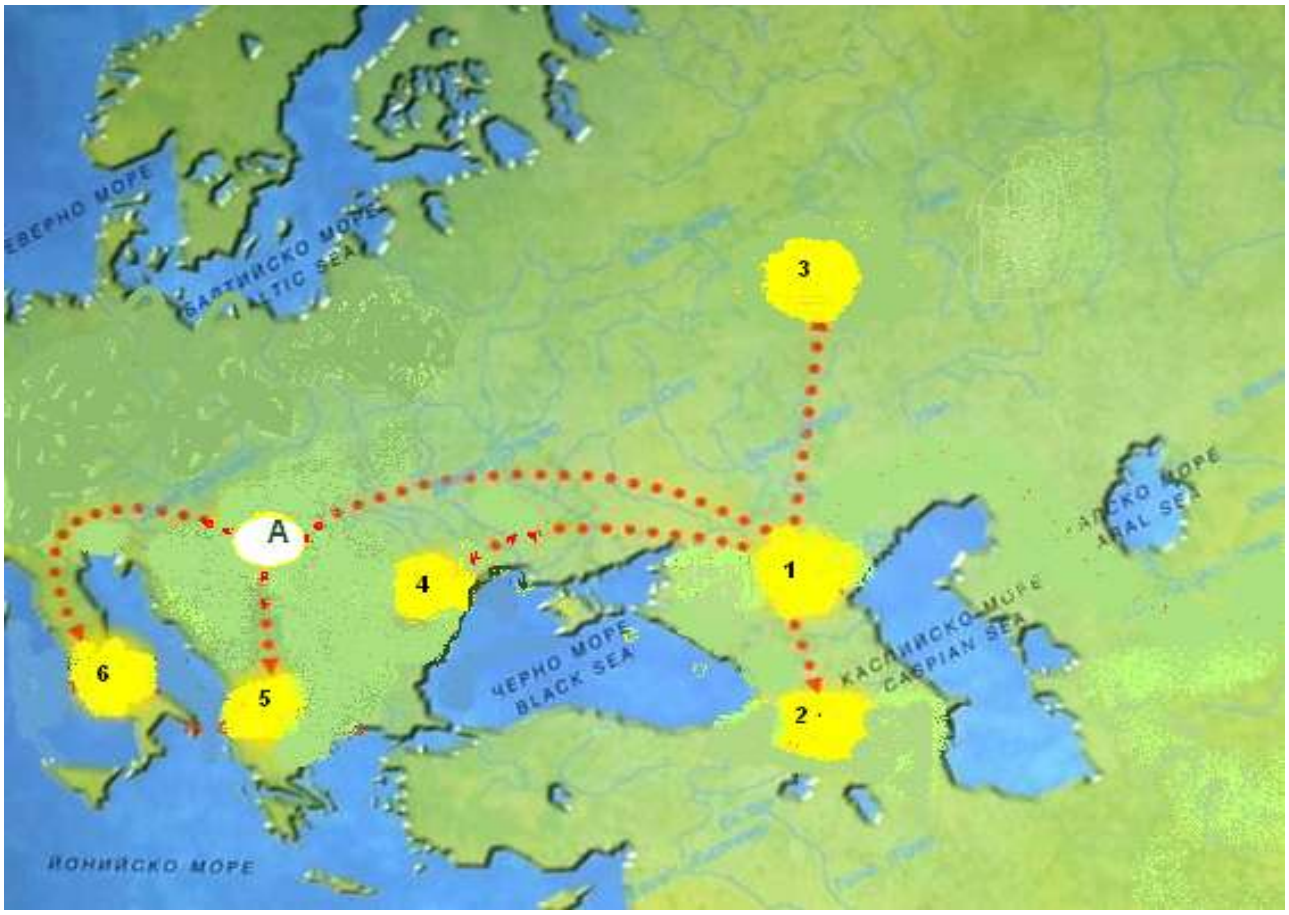

А) Кой процес отразява картата	
Б) Датировка на картата	

В) Имената на владетелите, отбелязани с цифри:

1	
2	
3	
4	
5	
6	

Г) Името на областта обозначена с буквата **А** :	

26. Напишете в обем до 3 (три) страници отговор на следния исторически въпрос :

Как българското ханство се превръща в централизирана средновековна монархия?

При отговора вземете под внимание следните въпроси :

1. Какво е устройството на българското ханство в края на VII и през VIII век?
2. Кои действия на хан Крум водят до централизиране на българската държава?
3. Какви вътрешнополитически инициативи предприема хан Омуртаг, за да засили властта си?
4. Как политиката на княз Борис I завършва процеса на укрепване на владетелската власт и централизация на Българската държава?

Благодарим Ви за участието в ОЛИМПИАДАТА!

Участник в олимпиадата:

Име, презиме, фамилия:…… Клас:……

Училище:……..

Селище:……

ПОПЪЛВА СЕ ОТ КВЕСТОРИТЕ!

Начало на олимпиадата: …….. часа Изпитната работа е приета в :……часа

Име и фамилия на квестора приел работата: Подпис:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ОЦЕНЯВАЩИТЕ УЧИТЕЛИ!

Първи оценител: *…….…….. ( ) ……..*

(Име и фамилия) (подпис) брой точки

Втори оценител: *…….…….. ( ) ……..*

Общ брой точки:……. (Първи + Втори / 2) Ученикът ..…… класира за Областния кръг на олимпиадата.